

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/166/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2124010949
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Réves
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2124010949.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Révesa a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Mgr. Martina Floriša, PhD., v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, v konaní o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 24.05.2024 pod sp. zn. 35PP/27/2024, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 22.08.2024 v Trnave takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Trnava rozhodol tak, že podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 67 ods. 1 Trestného zákona, § 66 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona zamietol žiadosť odsúdeného A. B. o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Bratislava III, sp. zn. 6Tk/1/2019, zo dňa 14.03.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 4To/51/2019 a rozsudkom Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 2T/3/2008, zo dňa 09.03.2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/36/2010, zo dňa 29.06.2010.

Okresný súd svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že u odsúdeného neboli splnené materiálne podmienky podmiennečného prepustenia v zmysle ustanovenia § 66 ods. 1 Trestného zákona. U odsúdeného bola síce splnená formálna podmienka na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody tým, že vykonal potrebnú časť z uložených trestov odňatia slobody, avšak nebola splnená ani jedna z materiálnych podmienok.

V prípade prvej materiálnej podmienky a to tej, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preukázal polepšenie, okresný súd konštatoval, že u odsúdeného žiadne polepšenie nenastalo. Z hodnotenia riaditeľa ÚVTIOS vyplýva, že jeho správanie opakovane nebolo na požadovanej úrovni, keďže porušoval ústavný poriadok, rozvrh dňa a príkazy a nariadenia príslušníkov. K svojim pracovným povinnostiam nepristupoval vždy zodpovedne. Bol disciplinárne potrestaný z dôvodu nepovoleného užívania liekov za účelom intoxikácie. Za celý doterajší pobyt vo výkone trestu si vytvoril podmienky na získanie len dvoch disciplinárnych odmien, čo je vzhľadom na dĺžku vykonaného trestu veľmi málo. Okresný súd teda konštatoval, že odsúdený nevyvíja dostatočne aktívnu snahu z jeho strany po akýchkoľvek dostupných aktivitách vo výkone trestu, ktoré sú „navyššie“. Ciele programu zaobchádzania plní len čiastočne, čo zjavne nenasvedčuje tomu, že by doterajší výkon trestu mal pozitívny vplyv na resocializáciu odsúdeného.

K druhej materiálnej podmienke, ktorej naplnenie je podmienené dôvodným očakávaním vedenia riadneho života odsúdeného na slobode, okresný súd uviedol, že v tomto prípade mnohopočetná recidíva odsúdeného (6 odsúdení v odpise registra trestov) nepochybne svedčí v prospech záveru, že predchádzajúce trestné stíhania, odsúdenia ani uložené tresty s podmiennečným odkladom, prípade podmiennečné prepustenie z výkonu nepodmiennečného trestu odňatia slobody na odsúdeného zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nebránili v ďalšom páchaní trestnej

činnosti. Správanie odsúdeného v minulosti a jeho terajší postoj k trestnej činnosti neumožňuje vysloviť sa v prospech jeho novej prognózy, t.j. že by v prípade prepustenia viedol riadny život na slobode. Proti tomuto uzneseniu zahlásil, ihneď po jeho vyhlásení, sťažnosť odsúdený A. B. (č.l. 39 spisu), ktorú do odôvodnil osobitným písomným podaním prostredníctvom svojho obhajcu (č.l. 45-46 spisu) ako aj vlastnoručne písaným podaním.

Odsúdený v písomnom odôvodnení sťažnosti prostredníctvom svojho obhajcu po rekapitulácii záverov napadnutého uznesenia namietal (skrátene), že sa s uvedeným rozhodnutím nestotožňuje. Sťažnosť podal pre nesprávnosť niektorého výroku, nakoľko napadnuté uznesenie považuje za účelové, jednostranné a nesprávne, ktoré vychádza z nesprávne zisteného skutkového a právneho stavu a obsahuje také skutkové a právne úvahy, ktoré vyplývajú z chybného posúdenia veci. Je zrejmé, že prvostupňovým súdom uvedené absencie dvoch materiálnych podmienok na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vychádzajú výlučne z hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ktorý vypracoval pedagogický zamestnanec ústavu, ktorý prichádzal do denného kontaktu s jeho osobou. Ním uvedené poznatky a informácie však považuje za nepravdivé, zavádzajúce a účelové v snahe znížiť jeho kredit vážna pred súdom takými skutočnosťami, proti ktorým nie je možné sa brániť. Ak súd konštatuje, že sa výlučne prispôbil ústavnému režimu vo výkone trestu a svojou nedostatočnou aktivitou nemal „ambície“ dosiahnuť lepšie výsledky, respektíve disciplinárne odmeny, tak uvedené tvrdenie je v rozpore so skutočnosťou, že od nástupu do výkonu trestu odňatia slobody v roku 2019 do ÚVTOS Trenčín bol na vlastnú žiadosť zaradený do práce, kde pracoval 4 mesiace v kuchyni pre príslušníkov ZVJS a po preeskortovaní do Ústavu na výkon väzby a trestu odňatia slobody do Bratislavy vykonával prácu v kuchyni pre príslušníkov ÚZVJS až do roku 2021, kedy z dôvodu reorganizácie ústavu v Bratislave bol preeskortovaný do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou. Napriek tomu, že tak, ako to konštatuje prvostupňový súd, mohol jemu uložený trest odňatia slobody iba preležať na lôžku, namiesto toho sa rozhodol zvýšiť si svoje dosiahnuté vzdelanie a začal študovať na strednej škole tak, ako to umožňoval zákon o výkone trestu odňatia slobody a ústavný poriadok. Je teda prirodzené, že nemohol dostávať disciplinárne odmeny za plnenie plánu práce v zlievarni, alebo za pracovným pásom, ale podľa hodnotenia z plnenia študijných povinností má zapísané množstvo kladných poznatkov, návrhy pedagógov na pochvaly za dosiahnutý prospech a študijné výsledky. Ďalej poukázal na to, že za porušenie ústavného poriadku nebol nikdy postihnutý, disciplinárne previnenie (v čase rozhodovania zahladené) mu bolo uložené za skutok, ktorý nespáchal a proti ktorému sa bránil všetkými zákonnými prostriedkami. Pokiaľ osoba odsúdená akýmkoľvek spôsobom odmietne splniť pokyn príslušníka ÚZVJS, svojho nadriadeného na pracovisku, alebo akýmkoľvek spôsobom poruší ústavný poriadok, okamžite je rozhodnutím vedenia ústavu postihnutý a je mu uložený disciplinárny trest. Preto tvrdenie súdu o negatívnych poznatkoch o jeho osobe je podľa jeho názoru nielenže účelové, ale najmä nepravdivé. Rovnako nepravdivým je i tvrdenie súdu o tom, že nedostatočne vyvíjal aktívnu snahu po akýchkoľvek dostupných aktivitách vo výkone trestu odňatia slobody. Uvedené konštatovanie je rovnako zavádzajúce a nepravdivé, súdu postačovalo zaujaté hodnotenie zo strany pedagogického zamestnanca ústavu. Inak by súd musel zistiť, že sa pravidelne zúčastňoval mimopracovných a mimoškolských aktivít, rôznych besied a kvízov, na ktoré si vlastnou aktivitou pripravoval otázky a písomné materiály. Je teda zrejmé, že súd nielenže vychádzal z účelových tvrdení zaujatej osoby v postavení pedagóga, ale tiež nesprávne, v jeho neprospech vyhodnotil tie skutočnosti, ktoré vylučujú, že by u neho nedošlo vo výkone trestu k náprave, nesprávne sa na požadovanej úrovni, alebo dokonca úmyselne porušoval ústavný poriadok. Súd nielenže nesprávne uviedol počet disciplinárnych odmien, ktoré mu boli udelené, ale taktiež nezobral do úvahy jeho hodnotenie zo štúdia a dosiahnutie študijných výsledkov jeho osobou.

Rovnako považoval za jednostranné hodnotenie súdu, že nie je možné u neho očakávať, že bude na slobode viesť riadny život a toto opiera o prognózu zlyhania. Jeho odsúdenia za spáchané trestné činy sú minulosťou, tieto už nespočetne mnoho krát oľutoval a v súčasnosti znáša následky trestu, ktorý mu súd uložil. Výkon trestu mu bráni, aby žil usporiadane spoločne so svojou družkou, s ktorou si plánuje založiť rodinu. Rovnako má na slobode zabezpečené bývanie v byte rodičov a prisľúbené pracovné miesto v obchodnej spoločnosti. Je podľa jeho názoru teda možné konštatovať, že základné faktory, nevyhnutné na vedenie riadneho, poctivého života na slobode sú u neho splnené, nemusí na slobode riešiť bývanie a finančný príjem. Navyše sa u neho vo výkone trestu odňatia slobody od júla 2023 objavili zlé výsledky laboratórnych vyšetrení, spojené so zvýšenými hodnotami CRP a kreatinínu, čo môže indikovať ochorenie obličiek. V auguste 2023 mu bolo diagnostikované ochorenie Psoriasis vulgaris, ktoré sa do dnešného dňa rozvinulo najmä na oblasti oboch nôh, predlaktia oboch rúk a hlavy, ktoré ochorenie si vyžadovalo podanie liekov potlačujúcich zápal kože. Vzhľadom na rozvoj ochorenia má v

úmysle po prípadnom prepustení podrobiť sa špecializovanej biologickej liečbe, čo v súčasnej dobe nie je možné.

Na základe vyššie uvedených skutočností preto navrhol Krajskému súdu v Trnave, aby podanej sťažnosti odsúdeného vyhovel, napadnuté uznesenie podľa ustanovenia § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil a sám vo veci rozhodol tak, že ho podmiennečne prepustí z výkonu trestu odňatia slobody a uloží mu primeranú skúšobnú dobu.

Odsúdený odôvodnil zhlásenú sťažnosť aj vlastnoručne písaným podaním, v ktorom uviedol (skrátene), že dôvodom jeho sťažnosti je porušenie ust. § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Namietal zákonnosť hodnotenia ÚVTOS, na ktorom súd založil svoje rozhodnutie, najmä čo sa týka negatívnych záznamov o porušovaní základných povinností. K tomu poukázal na to, že okrem jediného prípadu v súvislosti s nepovoleným užitím lieku, nebolo voči nemu vedené žiadne iné disciplinárne konanie, ktoré by opodstatňovalo záznamy vedené v pedagogickej dokumentácii, resp. v hodnotení ÚVTOS a preto súd by nemal vôbec na také záznamy prihliadať. V ďalšom poukázal na svoje štúdium. Záverom uviedol, že sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia súdu, že hodnotenie ÚVTOS vykazuje znaky porušenia právnych predpisov zákona č. 475/2005 Z. z., a preto rozhodnutie prvostupňového súdu o nesplnení druhej zákonnej a tretej zákonnej podmienky je nespravodlivé a nesúladne s ustanovením § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Okresný prokurátor, prítomný na verejnom zasadnutí okresného súdu, sa vzdal práva na podanie sťažnosti (č.l. 39 spisu).

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Krajský súd ako nadriadený súd okresnému súdu podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a tak zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona, pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 66 ods. 3 Trestného zákona, ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmiennečne prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1 písm. a) až c), § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2.

Podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona, osoba odsúdená za obzvlášť závažný zločin alebo osoba odsúdená na trest odňatia slobody podľa § 47 ods. 2 okrem osoby odsúdenej na doživotie môže byť podmiennečne prepustená až po výkone troch štvrtín uloženého trestu odňatia slobody.

Z vyššie citovaných ustanovení § 66 a § 67 Trestného zákona vyplýva, že súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť z výkonu trestu po splnení jednak formálnej podmienky a to zákonom stanovenej doby výkonu trestu, a jednak po splnení dvoch materiálnych podmienok, ktorými sú plnenie povinností a správanie odsúdeného, ktorými preukázal polepšenie a skutočnosť, že sa od odsúdeného môže očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd k správnejmu záveru, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody - vykonal potrebnú časť z výmery uložených trestov, avšak nebola splnená ani jedna materiálna podmienka, nakoľko odsúdený svojím správaním vo výkone trestu nepreukázal žiadne výrazné polepšenie a tiež nemožno od neho bezpečne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Pokiaľ ide o prvú materiálnu podmienku, táto sa viaže podľa jej gramatického znenia striktne na správanie odsúdeného vo výkone trestu. Polepšením v jej zmysle sa v resocializačnej rovine

rozumie vývojový proces vnútornej premeny osobnosti odsúdeného, ktorá sa navonok prejavuje práve v jeho chovaní a správaní v podmienkach výkonu trestu. V súvislosti s rozhodovaním o prípadnom podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody plnenie tejto podmienky preukazuje príslušný ústav na výkon trestu v hodnotení odsúdeného (§ 62 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody). S ohľadom na povahu a účel tohto právneho inštitútu je odôvodneným úsudok, že o takomto polepšení môže okrem iného svedčiť, ak odsúdený riadne a zodpovedne plní povinnosti, ktoré vo výkone trestu pre neho vyplývajú z právnych predpisov, ak dodržiava ústavný poriadok a stanovený režim, plní pokyny príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, dodržiava zásady slušného správania, iniciatívne spolupracuje a plní program zaobchádzania, dodržiava povinnosti a zákazy obsiahnuté v zákone o výkone trestu odňatia slobody a vo vyhláske, ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu a pod. Všeobecný súd rozhodujúci o podmieničnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody musí zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré mu poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože aj tieto okolnosti môžu do istej miery ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať potom, ako opustí brány väzenia. (R 73/2009)

Správanie odsúdeného vo výkone trestu sa musí hodnotiť v súvislosti s charakterovými vlastnosťami odsúdeného, s motívmi a spôsobom vykonania činu, pretože len za tohto predpokladu možno posúdiť, či odsúdený vo výkone trestu dosiahol taký stupeň nápravy, že sa už zbavil práve tých charakterových vlastností a nesprávnych návykov, ktoré ho viedli ku spáchaniu trestnej činnosti, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu spáchať trestný čin.

Pokiaľ teda ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Trestného zákona, t. j. preukázanie polepšenia plnením svojich povinností a svojim správaním vo výkone trestu, prvostupňový súd správne skonštatoval, že odsúdený túto podmienku nespĺnil. K jeho odôvodneniu ešte sťažnostný súd dopĺňa, že z hodnotenia poskytnutého Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou nevyplývajú skutočnosti, ktoré by svedčali o polepšení odsúdeného. Správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody nebolo vždy na požadovanej úrovni, ústavný poriadok a časový rozvrh dňa nie vždy dodržiaval, príkazy a nariadenia príslušníkov nie vždy plnil a rešpektoval. V pedagogickej dokumentácii má viacero negatívnych záznamov týkajúcich sa opätovného porušovania ústavného poriadku a časového rozvrhu dňa, keď odsúdený opakovane spal. V dostupnej pedagogickej dokumentácii je uvedený aj negatívny zápis potvrdzujúci, že odsúdený vytvára vzťahové konflikty medzi odsúdenými. Počas výkonu trestu bol odsúdený síce 2-krát disciplinárne odmenený, avšak uvedený počet disciplinárnych odmien v pomere k dĺžke dosiaľ vykonaného trestu (menej ako jedna odmena za rok), z tohto potom nie je možné ustáliť, že by odsúdený svojou aktivitou vybočoval z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Disciplinárny trest má aktuálne evidovaný jeden zo dňa 17.01.2023 za nepovolené užitie lieku za účelom intoxikácie organizmu. Navyše, odsúdený plní stanovené ciele programu zaobchádzania len čiastočne. V súhrne potom možno uzavrieť, že jeho správanie je napriek dlhšiemu a opakovanému výkonu trestu odňatia slobody kolísavé, čo nesvedčí o polepšení sa odsúdeného, teda o vnútornej zmene v jeho hodnotovej orientácii.

Navyše je potrebné prihliadnuť aj na zaradenie odsúdeného v ústave na výkon trestu odňatia slobody, ktorý trest odňatia slobody si vykonáva v ústave s minimálnym stupňom stráženia, pričom v rámci diferenciacie je umiestnený v diferenciáčnej skupine „B“, čo rovnako svedčí o potrebe prísnejšieho režimu, ktorý je základom diferencovaného zaobchádzania.

Pokiaľ ide o splnenie druhej podmienky, túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Potom v prípade druhej materiálnej podmienky, vzhľadom na to, že výkon trestu na odsúdeného nepôsobí dostatočným výchovným vplyvom, nie je možné konštatovať, že je daný dôvodný predpoklad, že v prípade jeho podmieničného prepustenia povedie riadny život. Sťažnostný súd, rovnako ako prvostupňový súd, poukazuje aj na trestnú minulosť odsúdeného, ktorý bol doposiaľ 6-krát súdne trestaný prevažne za trestné činy marenie výkonu úradného rozhodnutia a drogové trestné činy, pričom ani predchádzajúce odsúdenia, ani opakované výkony trestu na odsúdeného, dokonca ani podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nebránili v ďalšom páchaní trestnej činnosti. V tejto súvislosti považuje krajský súd za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska účelu trestu pri recidíve odsúdeného, ktorý je opakovane vo

výkone trestu odňatia slobody, vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u neho došlo k opakovanému spáchaniu trestnej činnosti napriek už predchádzajúcim výkonom trestu odňatia slobody, ktoré ho v zmysle § 34 ods. 1 Trestného zákona mali viesť k vedeniu riadneho života. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca najprísnejšia forma trestu (výkon odňatia slobody) odsúdeného neodradili od následného porušovania záujmov chránených Trestným zákonom úmyselnou formou, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám aj napriek jeho osobnej skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody.

Keďže na odsúdeného už bolo v minulosti pôsobené nepodmienečným výkonom trestu odňatia slobody, dokonca bol aj podmiennečne prepustený, ale túto možnosť nevyužil a počas plynutia skúšobnej doby podmiennečného prepustenia mu bol nariadený zvyšok trestu odňatia slobody, a zároveň je jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody kolísavé, niet sa prečo domnievať, že práve podmiennečné prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel. Potom možno len konštatovať, že podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody má význam len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti je odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude viesť na slobode riadny život a viac sa nedostane do rozporu so zákonom. Keďže pre nesplnenie prvej materiálnej podmienky nemôže byť splnená druhá materiálna podmienka, nie je daný dôvod na to, aby sa súd bližšie zaoberal splnením druhej materiálnej podmienky.

K sťažnostným námietkam odsúdeného

Pokiaľ ide o námietky odsúdeného uplatnené v sťažnosti, k týmto krajský súd v prvom rade uvádza, že podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu a preto by táto možnosť mala byť umožnená len odsúdenému, u ktorého je reálny predpoklad, že uložený trest splnil svoj účel aj bez potreby celkového výkonu tohto trestu v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Súd preto musí skúmať všetky okolnosti svedčiace o možnostiach prevýchovy odsúdeného, ako aj jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody.

Ak teda odsúdený v sťažnosti spochybňoval záver okresného súdu o nesplnení prvej materiálnej podmienky tým, že sa rozhodol zvýšiť si svoje dosiahnuté vzdelanie a začal študovať na strednej škole a teda je prirodzené, že nemohol dostávať disciplinárne odmeny za plnenie plánu práce v zlievarni, alebo za pracovným pásom, k tomu krajský súd uvádza, že hoci odsúdený vyvinul aktivitu k zvýšeniu svojho vzdelania a vytvoril si aj priestor na získanie disciplinárnych odmien, tak v tomto jeho správaní podľa názoru krajského súdu nie je možné vidieť skutočné polepšenie, ale odsúdený sa tým len formálne prispôbil podmienkam vo výkone trestu. Svedčí o tom aj celkovo nízky počet získaných disciplinárnych odmien. Hoci polepšenie odsúdeného sa neodvíja len od počtu disciplinárnych odmien, v tomto prípade možno konštatovať, že odsúdený nijako svojou aktivitou nevybočuje z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Krajský súd tiež uvádza, že aj keď správanie sa odsúdeného je už približne devätnásť mesiacov bez disciplinárnych trestov, avšak rozhodne nie je možné prehliadnuť skoro päťročné obdobie, kedy dochádzalo k opakovaným porušeniam poriadku. Krajský súd si preto nemôže osvojiť argumentáciu odsúdeného, podľa ktorého si vytvoril akýsi paušál dobrého správania sa, ktorý následne uplatnil po prípadoch porušovania ústavného poriadku, na ktoré sa pre potreby podmiennečného prepustenia nebude prihliadať. Nanajvýš nemožno opomenúť ani fakt, že síce jeho prístup k vzdelávaniu a dosiahnuté výsledky v štúdiu sú hodnotené kladne, avšak v rámci programu zaobchádzania sa zo strany pedagógov využíva nedirektívny prístup s dôslednou kontrolou plnenia úloh s dôrazom na dôsledné dodržiavanie zákona a poriadku o výkone trestu odňatia slobody, ústavného poriadku, časového rozvrhu dňa a hygieny, taktiež individuálne pohovory sú zamerané na osvojenie a rešpektovanie interných noriem, dôsledné dodržiavanie ústavného poriadku, časového rozvrhu dňa, dodržiavanie zákona o výkone trestu, získaniu sebakritického pohľadu a preberaní zodpovednosti za svoje správanie a konanie, čo by dávalo zmysel skôr pri odsúdených počas prvého výkonu trestu odňatia slobody, ktorí nie sú oboznámení s podmienkami výkonu trestu odňatia slobody, pričom odsúdený je vo výkone trestu už opakovane.

V rámci vyhodnocovania splnenia prvej materiálnej podmienky je potrebné zohľadniť aj len čiastočné plnenie cieľov stanoveného programu zaobchádzania. Zároveň krajský súd zdôrazňuje, že dobrodenie zákona v podobe možnosti podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je viazané na pomerne prísne formálne a materiálne podmienky a len v prípade spoľahlivého zistenia, preukázania ich splnenia môže (nemusí) byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, inak uložený trest vykoná. Je preto vecou odsúdeného, aby si svojím správaním a plnením si svojich povinností vo výkone trestu odňatia slobody, teda svojím aktívnym prístupom vytvoril podmienky počas celého výkonu trestu pre svoje podmiennečné prepustenie.

Krajský súd sa nestotožňuje ani s názorom odsúdeného, v ktorom poukazuje na neobjektívnosť, nepravdivosť a účelovosť hodnotenia riaditeľa ústavu, z ktorého okresný súd vychádzal pri ustálení

materiálnych podmienok. Naopak v prvom rade je treba uviesť, že ústav na výkon trestu je orgánom, ktorý je kompetentným hodnotiť plnenie stanoveného programu zaobchádzania a uvádzať relevantné skutočnosti tak, ako sa tieto štandardne uvádzajú, pričom ani v posudzovanom prípade aj napriek nesúhlasu odsúdeného neexistujú žiadne podstatné skutočnosti, ktoré by obsah hodnotenia odsúdeného akokoľvek spochybňovali, preto krajský súd považuje námietky odsúdeného týkajúce sa neobjektívnosti, nepravdivosti a účelovosti tohto hodnotenia za nedôvodné. Navyše je potrebné zopakovať, že hodnotenie riaditeľa nie je pre súd záväzná a má len odporúčací charakter. Súd si na základe vlastného zhodnotenia zistených skutočností vytvára vlastný záver, ktorý je povinný náležite odôvodniť, pričom tento postup prvostupňového súdu pri skúmaní materiálnych podmienok, považuje sťažnostný súd za správny.

K námietke odsúdeného, že za porušenie ústavného poriadku nebol nikdy postihnutý, disciplinárne previnenie (v čase rozhodovania zahladené) mu bolo uložené za skutok, ktorý nespáchal a proti ktorému sa bránil všetkými zákonnými prostriedkami, sťažnostný súd uvádza, že mu neprináleží preskúmať zákonnosť a dôvodnosť disciplinárneho trestu, nakoľko to nepatrí do jeho právomoci a pôsobnosti. Súd má tento trest preukázaný ako právoplatne uložený, keďže odsúdený nijakým právne relevantným spôsobom doposiaľ nepreukázal opak, teda nezákonnosť alebo neodôvodnenosť uloženia tohto trestu, preto nemá sťažnostný súd pochybnosti o jeho správnosti. Navyše je nevyhnutné zdôrazniť, že odsúdený nemá vykázaný len jeden disciplinárny trest, ale v jeho správaní sa boli identifikované aj iné porušenia ústavného poriadku a časového rozvrhu dňa, na ktoré bolo potrebné (v rámci skúmania splnenia prvej materiálnej podmienky) prihliadnuť.

Čo sa týka sťažnostnej námietky, že jeho odsúdenia za spáchané trestné činy sú minulosťou, tieto už nespočetne mnohokrát oľutoval a v súčasnosti znáša následky trestu, ktorý mu súd uložil, k týmto námietkam má krajský súd za potrebné uviesť, že materiálnu podmienku možnosti očakávania, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 2 Trestného zákona je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného vrátane jeho skorších odsúdení (R 5/2017) ako i prihliadať na charakter a povahu spáchanej trestnej činnosti. Inak povedané, podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy, pričom takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (viď napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Urtost 3/2015, sp. zn. 3 Urtost 1/2015, sp. zn. 6 Urtost 1/2015, 4 Urtos/9/2019) aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho trestnej činnosti. Trestná minulosť odsúdeného jasne indikuje jeho sklony k páchaniu rôznorodej trestnej činnosti. Preto aj napriek tvrdeniu odsúdeného, že sa vo výkone trestu aktuálne dobre správa, riziko recidívy je s ohľadom na jeho trestnú minulosť stále prívysoké.

K sťažnostným námietkam odsúdeného, v ktorých poukazoval na svoj nepriaznivý zdravotný stav, sťažnostný súd uvádza, že zdravotný stav odsúdeného nie je dôvodom na jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Trestný poriadok pozná iné inštitúty, ktorých predmetom je práve zohľadnenie zdravotného stavu odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody. V prípade podmiennečného prepustenia sa primárne skúma dosiahnutie účelu trestu, na čo zdravotný stav odsúdeného nemá priamy vplyv.

Pokiaľ odsúdený v sťažnosti poukazoval na to, že si s družkou plánuje založiť rodinu, má na slobode zabezpečené bývanie v byte rodičov a prisľúbené pracovné miesto v obchodnej spoločnosti, k týmto tvrdeniam krajský súd uvádza, že ide nepochybne o skutočnosti vytvárajúce predpoklady, ktoré by mohli spolupôsobiť ako priaznivé faktory, avšak dané skutočnosti nie sú v kontexte už vyššie uvedeného dostatočné na to, aby súd žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovel. Naopak, z histórie správania sa odsúdeného možno vyvodíť, že jeho sklony k porušovaniu zákona a k páchaniu trestnej činnosti prevažujú nad ním prezentovanou ochotou žiť riadny a slušný život. Vzhľadom aj na povahu spáchanej trestnej činnosti (§ 66 ods. 2 Trestného zákona) ako i jeho trestnú minulosť, v zmysle ktorej sa opakovane dopúšťal trestnej činnosti, súd nedôveruje odsúdenému do takej miery, že skonštatuje, že v prípade podmiennečného prepustenia bude viesť na slobode riadny život. Taktiež sťažnostný súd len dopĺňa, že to, že má odsúdený zabezpečenú prácu po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tomto prípade rozhodujúce (aj keď ide samozrejme o pozitívnu okolnosť na strane odsúdeného), keďže odsúdený doposiaľ nepreukázal vo výkone trestu také polepšenie, ktoré by odôvodnilo až podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Prítom osobné a rodinné pomery, na ktoré poukazoval v podanej sťažnosti, ho mali o to viac motivovať k preukázaniu splnenia podmienok podmiennečného prepustenia. Pokiaľ teda ide

o zostávajúce tvrdenia odsúdeného uvedené v sťažnosti, tieto vyhodnotil krajský súd ako také, ktoré nie sú dostatočne spôsobilé rozptýliť obavu z toho, že by v prípade podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu pokračoval v trestnej činnosti.

Keďže na odsúdeného už bolo v minulosti opakovane pôsobené nepodmienečným výkonom trestu odňatia slobody, dokonca bol v minulosti aj podmienne prepustený a jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody je kolísavé, niet sa prečo domnievať, že práve podmienené prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel. Vzhľadom na uvedené nemožno konštatovať predpoklad, že v prípade podmieneného prepustenia bude odsúdený viesť na slobode riadny život. K tomu je z pohľadu krajského súdu nutné pripomenúť odsúdenému, že u viacnásobných recidivistov, ktorí sa opakovane dopúšťajú závažnej alebo druhovo totožnej trestnej činnosti musia byť prítomné veľmi silné záruky, že sa v budúcnosti trestnej činnosti nedopustia, čo sa však nestalo ani v danej trestnej veci.

Uvedené tak možno uzavrieť s tým, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je v súčasnosti možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmieneným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov. Krajský súd predmetný záver vyslovil po komplexnom posúdení všetkých relevantných faktorov, teda nielen s poukazom na trestnú minulosť odsúdeného, ale primárne s poukazom na správanie sa odsúdeného počas pobytu vo výkone trestu, no zohľadnil tiež závažnosť spáchanej trestnej činnosti, za ktorú je vo výkone trestu, tiež výsledky kvalifikovaného prognózovacieho nástroja (Crime Risk Assessment), ktorý ustálil, že resocializačná prognóza u odsúdeného je nepriaznivá a tiež hodnotenie riaditeľa ÚVTOS, z ktorého vyplynulo, že odsúdený plní stanovené ciele programu zaobchádzania len čiastočne.

Z týchto dôvodov potom aj krajský súd mal za to, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky pre jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 66 a § 67 Trestného zákona, preto o sťažnosti odsúdeného rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.